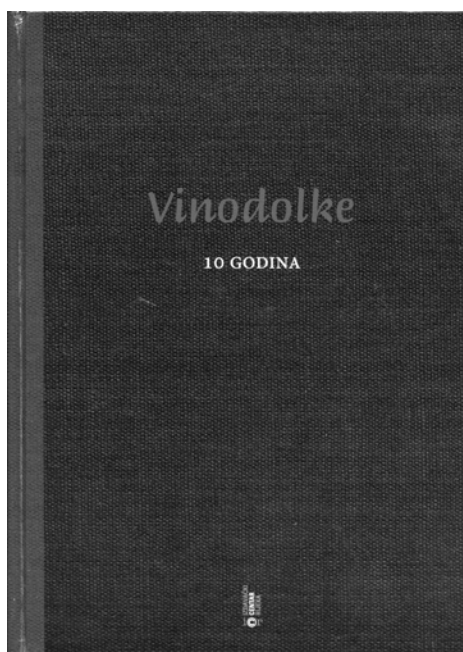

Sanja Škrgatić, prof.,
ravnateljica Centra za kulturu *Dr. I. Kostrenčić*, Crikvenica

Prikaz monografije:
Grupa autora, VINODOLKE, 10 godina,
Grižane, 2012.

Sredinom ožujka 2012. godine javnosti je predstavljena fotomonografija Vokalne skupine *Vinodolke*. Već njen naslov ističe da je objavljena u povodu 10. obljetnice djelovanja ove popularne skupine vinodolskih pjevačica, koje su u proteklom desetljeću uspjele otrgnuti zaboravu dio glazbenog nasljeđa vinodolskog kraja. Urednica monografije, Zlatica Balas u uvodnom je dijelu opisala glazbeni rad i druge aktivnosti *Vinodolke* u proteklom razdoblju. Od svoga osnutka u Grižanima 2001. godine, članice su skupine zacrtale ambiciozan zadatak istraživanja i obnove glazbene baštine, koja je već dobrim dijelom nestala u zaboravu mještana i nebrizi struke za ovaj segment tradicijske kulture vinodolskog kraja. Novoprobudena svijest o kul-

turnim korijenima, i osobito o vrijednostima i ljepoti starih napjeva, povezala je nekoliko aktivista, koji su zajedničkim snagama počeli tragati za zapisima pjesama i za starim napjevima (prof. Jasna Špalj, Anica Tomašević, Ivan Sobol, Anka Lušićić, Katica Barbarić, Ljubica Barac, Zlatica Balas, Elza Sobol,

Darinka Mavrić Ivanković, Jožica Manestar, Marija-Mica Krpan, Ružica Saftić, Anđelka-Beba Blažičević i Nada Barac). Prikupljali su dio po dio te su *Vinodolke* uskoro na svojem repertoaru imale 23 naslova. Sudjelovale su i u prikupljanju podataka o tradicijskoj odjeći kraja, što im je pomoglo kod izrade narodnih nošnji u kojima su redovito nastupale. U uvodu Zlatica Balas zahvalno navodi i mnogobrojna imena suradnika i stručnjaka koji su im pomagali u ostvarenju njihovog nadasve plemenitog zadatka.

U knjizi je okupljeno šest autora koji su u proteklim godinama surađivali s *Vinodolkama* i koji su o toj suradnji, kao i o općekulturnom doprinosu ove vokalne skupine, pisali iz različitih aspekata. Ivan Barbarić u članku pod naslovom *Grižane* donosi kratak pregled povijesti ovog mjesta od prapovijesti do današnjih dana, posebno ističući crkvenu povijest, glagoljicu i Klovića, a prikaz zaključuje osvrtom na mnogobrojne sudionike suvremenog kulturnog života Grižana.

Jasna Špalj tekstem *Kako je počelo* piše o razlozima osnivanja *Vinodolki* i o njihovim prvim koracima.

Zlatica Balas, aktualna predsjednica skupine zahvaljuje na potpori svim njihovim *dečkima*, koji su svoje supruge – članice *Vinodolki* godinama vozili na probe i nastupe. U opsežnom je članku *Kako smo radile* Zlatica Balas obuhvatila kronologiju aktivnosti skupine, bilježeći datume svih nastupa, počevši od prvoga održanog 17. kolovoza 2001. pa sve do 175. nastupa 16. kolovoza 2011. Članak ilustriraju mnogobrojne fotografije iz arhive *Vinodolki*.

Slijede pozdravni govori predsjednika Udruge za očuvanje narodnih običaja i kulturne baštine *Juraj Julije Klović* Deana Barca i Zlatice Balas prigodom promocije CD-a *Vinodolki*, koji je objavljen 2011. godine u suradnji s Centrom za kulturu *Dr. Ivan Kostrenčić* iz Crikvenice.

Sanja Škrgatić u članku *Briga o nematerijalnom naslijeđu* osvrće se na povijesnu i kulturnu povezanost malih mjesta vinodolskog kraja, osobito Crikvenice i Grižana, što je bio temelj suradnje Vokalne skupine *Vinodolke* i Centra za kulturu *Dr. Ivan Kostrenčić* u okviru projekta *Pjesme i napjevi crikveničko-griško-belgradskog kraja*. Konačni rezultat suradnje bilo je izdavanje CD-a *Pisme po zgoru*, a u planu je izdavanje knjige s notnim zapisima najstarijih pjesama Crikvenice i Grižana, uz koji će biti priložen i nosač zvuka. Na taj će način i javnosti postati dostupno glazbeno blago ovoga kraja, zahvaljujući, između ostalih, u velikoj mjeri i *Vinodolkama*.

Katica Barbarić u članku *Kako se nigda soplo i pivalo* piše griškom čakavicom o povezanosti starih pjesama s različitim prigodama iz svakodnevnog života. Spominje i instrumentalne glazbenike, koji su u starijoj prošlosti svirali na sopilama i mišnicama, a kasnije na tamburama, koje se u Grižanima sviraju više od 100 godina.

Stjepan Juričić pod naslovom *Narodna pjesma i nošnja* piše o prigodnom karakteru pojedinih pjesama, a u drugom dijelu članka govori o narodnoj nošnji, opisujući pojedine dijelove muške i ženske nošnje.

Katica Barbarić u članku *Tradicija potiho uvijek živi* donosi poznati prigodni govor učiteljice Zore Lešner Zastavniković o narodnoj nošnji, a u članku koji slijedi, *Narodna nošnja grižansko-belgradskog kraja*, opisuje griškom čakavicom izgled i izradu pojedinih dijelova nošnje.

Slijede tekstovi 32 pjesme koje su Vinodolke obnovile, a monografija završava faksimilima čestitki, zahvalnica, prigodnih programa i novinskih članaka.

U zaljučku možemo ustvrditi da ova knjiga dokumentira vrijedan i plodan rad članica ove vokalne skupine, ali obuhvaća i vrlo širok raspon tema iz povijesti i sadašnjosti Grižana, pa se može smatrati i svojevrsnom monografijom ovoga malogaa vinodolskog mjesta duge i bogate povijesti.